

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ БАКАЛАВРСЬКОГО РІВНЯ «СОЦІАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ» В УНІВЕРСИТЕТАХ ІСПАНІЇ

В Іспанському Королівстві університетська підготовка соціальних педагогів була започаткована в 1980-х роках. Нині в понад 30 іспанських університетах реалізуються освітні програми бакалаврського рівня «Соціальне виховання». Професійна підготовка соціальних педагогів здійснюється на факультетах соціального виховання, на факультетах соціальних наук, на педагогічних факультетах університетів, в університетських школах (наприклад, Escuela Universitaria Cardenal Cisneros в Університеті Алькали). Професійна підготовка соціальних педагогів в Іспанії розмежована з підготовкою соціальних працівників. Щоправда, є й виключення, зокрема у Барселонському Університеті «Ramon Llull» соціальних педагогів та соціальних працівників навчають на одному факультеті.

В умовах реалізації Болонського процесу – Органічним Законом 4/2007 від 12 квітня і королівським указом 1393/2007 від 29 жовтня 2007 року закріплювалися важливі зміни в організації університетської освіти в Іспанії, зорієнтовані на цілі розбудови європейського простору вищої освіти. Багатоступенева вища освіта інтегрувала в собі – I рівень підготовки – бакалавр (graduado / graduada), II рівень – магістр (master universitario) і III рівень – доктор наук (doctor / doctora) (ст. 8–11) (Real Decreto 1393/2007, de 29 de octubre, por el que se establece la ordenación de las enseñanzas universitarias oficiales).

Освітня програма бакалаврського рівня розрахована на 180–240 кредитів ECTS, кожний кредит дорівнює 25 навчальним годинам. Базова підготовка бакалаврів передбачає освоєння не менше 60 кредитів ECTS, здебільшого для її здійснення достатньо одного навчального року. Основний цикл навчання складається з освоєння обов'язкових дисциплін (не менше 90 кредитів ECTS), а також предметів за вільним вибором здобувачів освіти, починаючи з третього навчального року.

Останні в освітніх програмах «Соціальне виховання» запроваджуються у вигляді спеціальних курсів із метою поглибленого вивчення соціально-педагогічного інструментарію роботи з різними групами населення (наркозалежними особами, правопорушниками, емігрантами, людьми похилого віку, особами з інвалідністю та ін.), а також соціально-виховної роботи в різноманітних соціальних контекстах (дискримінації, конфлікту, насильства, психопатології, соціогендерних відносин, соціальної ексклюзії тощо). Обов'язковими компонентами освітньої програми є навчальні практики і захист кваліфікаційної роботи.

В усіх університетах Іспанії, у яких реалізуються освітні програми бакалаврського рівня «Соціальне виховання», базова підготовка (60 кредитів ECTS) здійснюється переважно протягом першого навчального року й охоплює освоєння таких обов'язкових компонентів змісту освіти, як «Історичні і сучасні основи соціального виховання», «Організація виховних інституцій», «Методологія соціально-педагогічного дослідження», «Виховання і культура в інформаційному суспільстві», «Освітні інформаційно-комунікаційні технології», «Техніки комунікації», «Психологія розвитку», «Соціальна психологія», «Соціологія і соціальна антропологія», «Англійська мова за професійним спрямуванням» (приклад Університету Саламанки), або ж таких предметів, як «Освіта й виховні контексти», «Виховання та суспільство», «Соціально-політичні основи освіти», «Антропологія і філософія освіти», «Цифрова освіта», «Комунікативні навички у виховній сфері», «Освітні комунікація та інтеракція», «Біопсихологічні основи особистості», «Психологія розвитку» (приклад Барселонського Автономного Університету).

Освітні програми бакалаврського рівня «Соціальне виховання» в своєму змісті інтегрують кілька обов'язкових модулів, зокрема таких: «Концептуальні і контекстуальні основи соціального виховання», «Аналіз, оцінювання та дослідження соціально-педагогічних явищ», «Проектування в соціально-виховній галузі», «Управління соціально-виховними організаціями»» «Втручання в соціально-виховному контексті». За кожним модулем передбачено вивчення кількох предметів.

Наприклад, в Університеті Кордови за модулем «Концептуальні і контекстуальні основи соціального виховання»(60 кредитів ECTS) інтегровано предмети «Теорія виховання», «Історія соціального виховання», «Соціальна педагогіка», «Соціальна психологія», «Освіта впродовж життя», «Психологічні основи втручання в соціальному вихованні», «Основи соціології», «Соціологія освіти», а в Університеті Малаги за тим самим модулем – предмети «Теорія виховання», «Історія соціального виховання», «Процеси навчання і виховання задля рівності та поваги різноманіття», «Методи дослідження в соціальному вихованні», «Соціальна педагогіка і професійна деонтологія», «Психологія освіти», «Психологія розвитку», «Соціологія», «Соціологія соціальних проблем».

Обов'язковими освітніми компонентами у Валенсійському Університеті є предмети «Соціальна педагогіка», «Порівняльна соціальна педагогіка», «Філософія освіти», «Аналіз даних в освіті», «Суб'єкти, процеси й контексти навчання», «Організація та управління соціально-виховними інституціями», «Освітня політика», «Міжнародна освіта», «Освіта, соціальна участь, громадський розвиток та інклюзія», «Соціальне адміністрування і системи соціального захисту», «Оцінювання соціально-виховних програм тв інституцій», «Історія соціального виховання в Іспанії», «Політика соціального виховання» тощо.

В Університеті Вальядоліду обов'язковими освітніми компонентами визначено навчальні дисципліни «Теорія і моделі розвитку громади», «Політика і програми розвитку громади», «Соціокультурна діяльність», «Теоретичні основи виховного втручання щодо осіб у ситуаціях ризику та соціальної ексклюзії», «Іммігранти, етнічні меншини й міжкультурне виховання», «Педагогічні основи освіти дорослих», «Освіта впродовж життя і рівність можливостей», «Соціальне виховання в шкільному середовищі», «Соціальне виховання в родинному вогнищі», «Проектування соціального виховання», «Громадянськість, соціальна політика і правові основи соціального виховання», «Технології соціальної динамізації», «Технології соціальної медіації» та ін. Акценти в змісті освіти розставлено саме на знаньовому досвіді теорій і практик

соціального виховання в середовищному розмаїтті – родині, школі, громаді, міжкультурному ком'юніті.

Предмети «Діагностика в соціальному вихованні», «Проектування втручання», «Оцінювання програм із соціального виховання», «Освіта, співробітництво й розвиток», «Програми виховної роботи з дітьми та молоддю», «Освіта дорослих», «Освіта літніх людей», «Програми і засоби підтримки осіб з інвалідністю», «Створення та розвинення соціальних мереж», «Організація і управління соціальними службами та інституціями», «Розвиток і соціокультурна анімаційна діяльність», «Оцінювання діяльності служб і працівників у соціально-виховній сфері», «Соціальне виховання та праця», «Соціальний педагог: професійне становлення і деонтологія», «Професійна підготовка в соціально-виховній галузі» є обов'язковими для вивчення здобувачами освіти протягом другого – четвертого навчальних років в Університеті Мурсії.

В Університеті Гранади з-поміж курсів вільного вибору студентів в навчальному році 2022 – 2023 передбачено такі: «Соціально-виховна робота з наркозалежними», «Виховання задля гендерної рівності», «Соціологія міграцій», «Соціально-педагогічна робота в родинному середовищі», «Мистецтво і культура в соціальному вихованні», «Виховне втручання в пенітенціарних установах», «Психологія виховання для соціальних педагогів» та ін.

У Національному Університеті дистанційної освіти (м. Мадрид) здобувачам освіти пропонуються на вибір предмети «Освіта дорослих», «Освіта, економіка й розвиток», «Міжкультурне виховання», «Соціокультурне гендерне конструювання», «Професійна та особистісна орієнтація», «Підготовка і професійний розвиток соціального педагога», «Історія неформальної та інформальної освіти», «Дослідження практики соціального виховання», «Дистанційна освіта», «Діагностування та виховання обдарованих дітей» тощо.

Предмети вільного вибору здобувачів освіти в Університеті Бургосу – то є «Емоційний інтелект у соціальному вихованні», «Прикладна економіка до соціального втручання», «Гендерна рівність в освітній сфері», «Сучасні й виникаючі

культурні зміни», «Соціальний педагог в освітній системі», «Освіта задля сталого розвитку», «Освіта задля розвитку літніх людей», «Соціальна інклюзія для осіб з інвалідністю», «Адикції, наркотична залежність та виховання», «Захист дитинства і родинне виховання», «Суспільство, культура та кіно» тощо.

В Університеті Кастилії Ла-Манші здобувачам освіти пропонуються предмети на вибір з іншого переліку: «Педагогіка дозвілля», «Педагогіка навколишнього середовища», «Виховання і гендер», «Виховна робота з дітьми та підлітками», «Особливі освітні потреби», «Виховання в родинному середовищі», «Північ – Південь: нерівності і співробітництво задля розвитку», «Сучасні трансформації суспільних відносин», «Психосоціальне втручання».

Аналіз змістовної частини освітніх програм бакалаврського рівня «Соціальне виховання» в університетах різних регіонів Іспанського Королівства дає підстави стверджувати, що кожна з таких програм – унікальна й що в цих освітніх програмах оптимально враховується регіональний фактор. Визначаючи істотні особливості реалізації даних освітніх програм, варто зауважити, що, по-перше, не дивлячись на регіональні відмінності, в більшості з програм доречно поєднано тематику соціологічних, психологічних та педагогічних наукових напрямів; по-друге, всеохоплююче представлено в іспанських освітніх програмах «Соціальне виховання» культурний і середовищний контексти соціально-педагогічної практики; по-третє, значуща увага відведена на освоєння здобувачами освіти методологічних основ та дослідницьких процедур, необхідних для наукового пошуку в галузі соціальної педагогіки.

Методологічні підходи ж до побудови освітніх програм підготовки бакалаврів за напрямом соціального виховання в іспанських університетах ідентичні, і вони, головним чином, відбивають стратегічні лінії загальноєвропейської освітньої політики.